

מדינת ישראל
הכנסת

1145

ש.ג.

פרוטוקול מס' 10/ב

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', ז' בטבת תשל"ז - 11.12.56
בשעה 11.15.

נוכחים:

חברי הוועדה:
ש. פרסיץ - היו"ר
ד. הקטין
ב. צ. הרזל
פ. זואריץ'
ש. כפרית
ח. סגורי-כהן
ד. בצר
ד. צברי
א. רזיאל-נאור

סוזמנים:

א. אבידור - המנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
י. טריד - המפנה למנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
ד. סטנר - היועצת המשפטית במשרד החינוך והתרבות.

סדר-היום:

א. אזכרה למשורר ד. שמעוני ז"ל.
ב. שאלות ותשובות.
ג. תשובת נציג המשרד לדיון על סקירת המנהל הכללי לקראת שנת הלימודים תשל"ז.
ד. הדיון על דברי רמז פיריית רחלה

=====

היו"ר ש. פרסיץ: פותחת את הישיבה.

הרשו לי לברך את דוקטור אבידור לטובו.
אני מניחה שעבודתו לא היתה קלה בישיבה זו שם והוא חזר אלינו
בוודאי עם רשמים רבים שאנו רוצים לשמוע עליהם בהזדמנות,
ובעיקר, על קורות הוועדה הזו ועל הנעשה בחלק זה של העולם.

11.12.1956

אזכרה למשורר ד. שמעוני ז"ל.
ש א ל ו ת.

היו"ר ש. פרסיץ:

(הכל מכבדים את זכרו בקימה).
שוב פעם שיכלצור את אחד מגדולי משוררנו,
אילן אציל הרוח והמידות, תפארת השירה העברית, דוד שמעוני ז"ל.
כולנו מתאבלים עליו ובטוחים שנפשו תהיה צרורה בצרור החיים של
האומה.

הרשו לי לשלוח בשם ועדת החינוך והתרבות
של הכנסת מברק תנחומים למשפחתו.

ב. שאלות ותשובות:

ג. הקטיון:
התברכנו בכיבוש חלק חשוב של הארץ כמו,
רצועת עזה. אחד הדברים הפבטיחים את
אי-החזרת הרצועה הוא החזרת החיים התקינים למסלול רגיל. היה רצוי
לשמוע מה בעשה בשטח החינוך ברצועה. האם חושבים לפתוח עם בתי-
ספר ומתי? האם פותחים את כל בתי-הספר. קיצורו של דבר, היה
רצוי לשמוע סקירה קצרה על מצב הדברים שם.

כן ברצוני להביע משאלה שוטמע סקירה
על פעולות המדור למיעוטים במסדר החינוך והתרבות. דבר זה היה רצוי,
בעיקר, לקראת הדיונים על התקציב.

ד. נצור:
נתבקסתי על-ידי חברי-הכנסת מסיעת
אגודת ישראל לשאול מדוע ה' אינם מקבלים
תשלום עבור הילדים המוחזקים במוסדותיהם המגוריה?

ה. רייאל-נאור:
בקשר לבדיקת ספרי ה ליטור ברצוני לשאול
שאלה נוספת: נתפרסמו ידיעות בעתונות
פיוצגים אנשי משרד החינוך והתרבות
ובאי-כוח איגוד המו"לים. באי-כוח איגוד המו"לים ערכו תערוכת
ספרי ליטור. האם זוהי ועדה של משרד החינוך והתרבות? כיצד הוקמה
ופי פיוצג בה? מה דינם של אותם המו"לים שאינם מאוגדים במיגוד
המו"לים, כמו, מוסד ביאליק, עם עובד ועוד? במיזו סידה
הם פיוצגים בתערוכה? לפי התערוכה מסתבר שאין ספרי ליטור מתאימים
בשעה שהוצגה כמו, "אמנות" כלל אינה נזכרת ואשר היא שמוציאה ספרי
ליטור משובחים. מה יש בפי משרד החינוך וחר רבות לענות על כל הדברים
האלה?

ו. אבידור:
אשר לסקירה על החינוך בקרב המיעוטים -
זוהי שאלה המופנית ליושבת-ראש הוועדה.

אשר לענין עזה - אני מוכן לאשיב
תשובה חלקית. כיתר המשרדים כן גם משרד החינוך והתרבות נכנס בעבי
הקורה בשיתוף פעולה עם הממשל הצבאי וכבר היום ישנן הוצאות: נפתחו
מתול בתי-הספר. אמנם יש להבחין שם בין שני סוגי בתי-ספר: בתי-
ספר שהיו שייכים לממשלת עזה המונים לפי הערכתנו כ-19,000 תלמידים -
כ-15,000 תלמידים בגיל חינוך וובה בתי-הספר היסודיים וה-4,000
תלמידים בבתי-הספר התיכוניים ואחרים; הסוג האחר הם בתי-ספר לילדי
הפליטים הנמצאים ברשות אונרד ובתקציבו המלא של האו"ם. שם לפדו
כ-26,000 תלמידים. לאחר משא-ומתן עם הממשל הצבאי ונזכרת נפתחו
מתול כיתות א-ד בבתי-הספר שהיו בידי ממשלת עזה בעיר עזה, אבל
טרם נפתחו בתי-הספר מחוץ לעיר; ואילו מטעם אונרד נפתחו כיתות א-ד

11.12.1956

ת ש ו ב ו ת

ט. מבדור:

לא רק בעיר, אלא גם בסביבה. עתה אנו מטכסים עצמנו כיצד לפתוח כיתות
א-ד גם מחוץ לעיר. הקטינים הם רבים מאד ואני רק רוצה לציין מה הם.
בעשית בדיקה על-ידי המפקחים שלנו של ספרי הלימוד, יש שם בעיית הסורים
וכן שאלות תקציביות חמורות עד למאד. נוסף לכך ישנן שם בעיות
שאינן קיימות בחינוך המיעוטים בסדינתנו והיא בעיית החינוך העל-יסודי.
היו שם כ-4,000 תלמידים מחוץ לאונגרא שנמצאו בבתי-ספר מקצועיים
וחקלאיים מחוץ לפליטים. הכסף למטרה זו בא מסקורות של תרומות מערב
הסעודית, עיראק ומצרים. - כל הדברים האלה טעונים ליסוד והמובן
שהקצב בשטח זה לגבי הכיתות שמעל לכיתה ד' יהיה איטי מאוד.

אשר לשאלת חברת-הכנסת רזיאל-נאור בקשר

לענין בדיקת ספרי הלימוד - לאן הייתי מפריד את ענין התערוכה של
הסו"לים לענין בדיקת ספרי הלימוד, כי לתערוכה של הסו"לים אין
כל קשר למשרד החינוך והתרבות. רוב הסו"לים שותפים באיגוד הסו"לים
והם רשאים לסדר תערוכה. עתה מתקיימת, למשל, תערוכה של ספרי
ילדים ואין זה נעשה בגושפנקה שלנו.

אשר לוועדה לבדיקת ספרי לימוד - אין

ועדה מסותפת עם הסו"לים לבדיקת ספרי הלימוד, אלא בניגוד הסו"לים
באו לפגישה עם משרד החינוך והתרבות וטענו טענות טכניות, למשל,
אם יש לתת את כתב היד או את הספר המודפס, אם צריך לשלח בעד זה ועוד.
לסידורים טכניים אלה מינינו 2 מנציגי המשרד לברר את ענין הנייר, בכמה
העתקים יש למסור את הספר - זהו מטא-ומתן לבדיקת הדברים הטכניים
וזאת אנו טוכנים לעשות עם כל סו"ל ויעשו זאת.

י. שרית:

אשר לשאלתה של חברת-הכנסת נצר, אינני
מבין בדיוק למה הם טכנוניים ואת יכולה

להפנות אלי.

ב. צברי:

קראתי בעתונות שנתמנתה ועדה של לוי יצחק
ממשרד ראש הממשלה לבדיקת ההכשרה הגופנית.

מסוים מה נתמנתה ועדה זו?

א. רזיאל-נאור:

האם הוועדה הזו שבדקה עתה את ספרי הלימוד
אינה בסמכות משרד החינוך והתרבות? האם
המשרד יקים ועדה לבדיקת ספרי הלימוד? אם היא קיימת, האם היא כבר
עשתה מסוים? האם אפשר לדעת מה עשתה?

ח. סגור-כהן:

כאשר הוקם השלטון המקומי בעזה יצאה לסידור
ועדת הפנים. האם עתה לאחר שמתחילים
להפתח בעזה בתי-ספר לא תאז לשם ועדת החינוך והתרבות?

ט. מבדור:

אשר לענין בדיקת ספרי הלימוד - אין ועדה
לבדיקת הספרים עם הסו"לים. המזכירות
הפדגוגית היא הוועדה המרכזת את כל ענין בדיקת ספרי הלימוד. בשנה
שעברה נבדקו למעלה מ-400 ספרי לימוד וכל האנשים העוסקים בכך הם אנשי
האוניברסיטה, הטכניון והמשרד.

אשר לוועדה לעניני החינוך הגופני -

היום צריכה להתקיים ישיבת הוועדה. משרד החינוך והתרבות ככל המשרדים
מסנה מדי פעם ועדות פנימיות שלו ומבקש אנשים ממשרדים אחרים
לבדוק את יעילותן של מחלקות שונות ודרך פעולתן ולשמוע הצעת
מומחים בענין זה. למשל, ביחס למחלקה להכשרה גופנית ודרכי פעולתה
ישנם כמה הסוסים ואנו חושבים שיש לבדוק את הענין הזה מפילו

11.12.1956

ת ט ו ב ו ת.

ט. מבילדור:

בקשר לעצם העובדה שחלק מהמחלקה בטכנ בירוטליה וחלק בתל-אביב, או
או ההצטרף לכת-הספר בריכה להיות באורה זו או אחרת. ברוב הוועדה
הזו עומד מר מלביצקי שהיה אלוף מטבח בנה"ל וכיום הוא מנחה לארגון
וכן נתבקש מר לוי יצחק להשתתף בוועדה זו ומר מבר ישראל שהוא
סגן המנהל הכללי במשרדנו. הם נתבקשו לסלח תפקיד זה ולבדוק את
הטדר והטובה של מחלקה זו. הם היו מריצים להגיש את הדיון-וחשבון
כבר לפני שלושה שבועות. אבל הם כולם גוייסו ורק עתה הם חזרו לעבודה
בוודאי בקבל את הדיון-וחשבון בעוד מספר שבועות.

היו"ר ט. פרמיץ:

אם לטענה שהוכחה עלי בקשר לסקירה

על החינוך בקרב המיעור - הרי

דוקטור מבילדור במקירתו על מצב החינוך לקראת שנת הלימודים תשי"ז
עמד גם על כך ומר שריד עדיין עובד על שאלותינו. מביליחה שיטת
ענה בעיות חשובות מאד בקשר לחינוך המיעוטים, ובעיקר, ברצועת
עזה והמשרד כוונתי מטפל בעיות אלה ולתת יסודי מתנו ליבפורמטיב
אם מנו נבקשו ואם הזמן ירטה לנו זאת.

אשר לסיור ברצועת עזה - עוד טרם

יזמת הפנים יצאה לסיורה היא פניתי למר שפרינצק בקשר לסיור סם. על
כן הוא ענה לי שצריכה להיות הדקה מסוימת לנסיעה זו. מולם מין
לי הרגש שהנסיעה כרגע לטח היא מקטומלית.

ר. המטיין:

אף מביליחה חושבת שזה עדיין מוקדם.

היו"ר ט. פרמיץ:

רוב הוועדה חושב שעדיין מוקדם לערוך
סיור זה, ובעיקר, מאחר שיטתם לפנינו

סיורים אחרים.

ג. חשבת בניג המשרד לדיון על טקירת המנהל הכללי לקראת שנת
הלימודים תשי"ז:

י. שריד:

חבר-המבט המנהל-העל; כאלו הם קיים בוחג
לקבל אלונות מהורי התלמידים לצרכי
בניה והאם מין זה מס מסורה - הטוב כיום הוא כזה שספך רשות
סקוטיות זה שנים סכריות כנה-טנה על הלונת לצרכי בניה מהלונות
רשות. מי שרצה מלונה ומי שאיבנו רוצה איבנו מלונה. בנהג זה קיים
בתל-אביב, חיפה ונתניה. הם סקבלים 10 או 15 ל"י מהאורים. במקרים
מסוייטים פנו אלינו אזרחים ובמרו, כי הרשות הזו יש בה טעות כפיה
מסוייטת. מולם, למשל, בכפר סבא מכניסים ככרטיס מלה למסגרת
המסים, כלומר, ישנם סקוטיות שפספסו בכסף זה למרע את המסים ואז
האזרחים רוצים בכך הלונת לידה כספון. מסידה ומיזו שהיא כפיה
מלונה מילונה רשות זה מנו מודיעים לאזרחים שזהו מילונה רשות והם
יכולים לשלח את הם רוצים בכך ויכולים שלח לשלח את מין הם רוצים בכך
ואם מין מליחה את בנו של מליחה לבית-הספר ממות כן, על האזרחים
להודיע לנו על כך.

נוסף לכך מביליחה רוצה להזכיר לחברי הוועדה
כי שר החינוך וחברות בהרצאות על תקציב החינוך לשנת 1956/7 העלה את
הבעיה הזו ומר שהמשרד שוקל את הבעיה במידה יש לחייה את
ההורים לכך באורת הלונת או באורת אחרת ועל-ידי-כך לעזור לרשויות
הסקוטיות ולמדינה בפתרון שאלת המכניס ומנו מטפלים כרגע בטעלה
זו. כרגע שהדבר יבטיל עד כדי החלטה בניה זאת בפניכם. הפיקוח על כך
הוא בידי משרד הפנים ומבקר המדינה. מין לנו כל מנגנון לפיקוח על
הרשויות הסקוטיות. יש לנו פיקוח בעקיפין על הרשויות הסקוטיות, למשל,

11.12.1956

תשובת נציג המשרד לדיון

על סקירת הטנהל הכללי

לקראת שנת הלימודים תשי"ז.

י. ט. ריד:

אם רשות מקומית מסוימת תובעת מאתנו הלוואה של 300,000 ל"י להקמת מבנים ואנו בוחנים לה רק 30,000 ל"י והיא בכל זאת בונה ביותר מ-30,000 ל"י, הרי ברור שהיא מטמנת זאת מקורות אחרים.

חבר-הכנסת מגורי-כהן שאל אם יש

פיקוח על המחסבים של ספרי לימוד - זהו הפעל אוטונומי של כל רשות מקומית והיא-היא המספקת את הספרים. ער אמרתי בדברי הקודמים שכאשר נתעוררה הטאלה הזו סביב אמפקת ספרי לימוד מטעם עיריית תל-אביב ומצר אחד ההורים אינם מסלמים עבור הספרים ומהצד האחר - הספרים אינם מתאימים לפי טענת ההורים, הרי לצורך זה הוקמה ועדה מטרתה למשרד החינוך והתרבות ולמשרד הפנים ואנו יושבים עתה על הסוכה הזו ובבוא הזמן נפרסם את הסקנות הנועדה.

אשר לשאלותיה של חברת-הכנסת פרסיץ -

אינני יודע מדוע נתרסמה חברת-הכנסת פרסיץ ממשרד החינוך והתרבות או באי-כוח המשרד בוועדה סרגיטים אי-סיפוק בעבודתם. נדמה לי, ודוקטור אבידור העיר על כך, שאי-אפשר להגיד שיש כאן אי-סיפוק. אבל אני הייתי מגדיר זאת במשפט אחר: עדיין לא הגענו לסלוא תאורתנו בסטח זה. אני טאחל לכל משרד, ובציקר, למשרד החינוך והתרבות שעוד שנים רבות לא יגיע לסלוא תאורתו. אין שיעור ואין גבול לסיכולים שצריכים לבוא - בצורה זו אנו רואים את עמדתנו. אמנם אין לנו אמת מידה בארץ שעל-פיה נוכל למדוד מה הם ההיסגים אליהם הגענו. ברוב המקרים אנו נעזרים בהשוואה עם מדינות אחרות במידה ויש לנו מגע בצורה זו שאנשים שלנו מבקרים בארץ-לארץ, או אנשים זרים באים אלינו ורואים את עמדתנו, הרי יש לנו הרגשה ש"סדנא דערא חד הוא". למשל, כאשר קוראים את המפרות האמריקאית ורואים את ההתקפות הגדולות על בית-הספר היסודי שלהם המגדל עמי-ארצות ואף בית-הספר התיכון מוציא עמי-ארצות. ובכל זאת אינני יודע כיצד הם הגיעו לאטום. ישנה שם ביקורת קשה מאד והיא נטמעת גם אצלנו. האמת היא שיטנת תלמידים/גורמים בתי-ספר יסודיים ואינם עמי-ארצות וישנם אחרים שגורמים בתי-ספר יסודיים והם עמי ארצות, ישנה תורה שנשכחת וישנה תורה שאינה נקלטת. אולם ישנו הרוטם שעבודת ההוראה אצלנו הולכת וטסתכללת מטנה לטנה. אינני יכול להגיד שהרמה הציבורית והחברתית של המורה העברי עולה. אולם עבודתו המקצועית בלי כל ספק הולכת וטסתכללת.

חברת-הכנסת פרסיץ הביעה כאן טענה

מטאלות ואנו שותפים להן, כמו, רצוי היה להגיע לבית-ספר של יום שלם. אבל בשטחים מסויימים במדינה לא כל-כך קל להגיע לזה ובוודאי עוד תעבורנה שנים עד אשר נגיע לכך. אולם כאן אני רוצה לציין שאם פתחנו הטנה 130 כיתות טרום-מקצועיות וטם אילדים לומדים 39 טעות בטבוע ולומדים כל יום עד 15.30 או 16.00, כלומר, הילדים מבלי טם יום שלם, הרי הגענו למטהו.

במקרה זה אני רוצה להפריך טמועות

המתהלכות כאילו לסמינרים הולכים תלמידים בלתי מוכשרים. אולי פעם היתה הצדקה לכך, אבל כיום אין לזה כל הצדקה. דבר זה בטל מטעם פשוט: היתה תקופה שהסמינרים לא דרשו תעודת בגרות ותלמידים שחסרו שלא יעמדו בבחינה עבורו לסמינרים. אבל עתה כל תלמיד סמינר נבחן בחינות בגרות ובטתי הטנים האחרונות הוא לומד את סאר המקצועות. לכן הסמינר אינו יכול להיות מקלט לאלה שאינם מוכשרים. נכון הדבר שאין בחינות בגרות לגננות במבנה זה של הסמינרים ואין זה מחוייב חמציאות. אבל גם כאן קיימת דרישה לטנות את המבנה ולמצוא דרך של הכשרת מורה-גננות. ברגע שנחליט על כך, הרי מורה-גננות תצטרך לקבל אותה הכשרה כמו מורה ותדרש ממנה אותה הסכלה כמו סדורטים ממורים. מטנה לטנה אנו מקבלים ידיעות על תלמידות טובות מאד

11.12.1956

תשובת הציג המורה לדין
על טקירת המנהל הכללי
לקראת טבת הלימודים תשי"ז.

ט. טרייב

המתקבלות לסמינרם. כאר הן גומרות יש ביניהן מורות טובות ומורות
פחות טובות. אבל המוצע מטביע רצון.

חברת-הכנסת פויסלין עמדה על הצורך

להעמיד את הסמינרים על 3 שנות לימוד. אני מידים האורך, כי על-מנת
להיות מורה מוטלם, עליו תחילה להיות מוטלם בכל המעלות האיטיות
דבכל המדעים מפני שגור-כך הוא צריך ללמד את הכל. כן עליו לדעת
מלאכה, זמרה וציור, עליו לדעת לביים מחזה, להרצות בפני מורים
ותלמידים חכמים. אז, לדעת, אפשר להכשיר מורה כמו שמכשירים
רופאים, כי האחראיות אינה קטנה יותר, אבל אנו צריכים לחזקם
מכך. יתכן, ונתוך כל מבנה הסמינרים ויגור טיפוס של סמינר בן
3 שנים, בוודאי נטאיר גם את הטיפוס של שתי שנות לימוד, טיפוס
זה של סמינר בן 3 שנים יהיה לטם הכשרה מוגברת של מספר תלמידים
שיזכרו ללמד בכיתות החמטך. כלומר, יתכן ונתוך כל הרקאהגגוציה
שתבוא במבנה הסמינר יהיה גם סמינר תלה-טבת.

בן עלי להטיב בדבר פיסורני טני המורים

בבארתי - פיסורים אלה אינם בעוצים בטיבות פוליטיות איזה טהן.
קרה כאן מקרה פשוט: המדובר כאן בבית-ספר תיכון הנמצא בבעלות
עיריית וצרת והיא המזמינה את המורים והיא המפטרת אותם. בסוף
שנה תטאוד היא פיטרה מורה עברי ומורה ערבי. היא פיטרה אותם שלא
עדין מבהינת פרופסיונלית, כאשר נודע לנו הדבר והחריבו אותה לבל
תעשה זאת, כי היא תצטרך להחזירם מפני טיפוס פגמים פורמאליים
בפיסורים והיא לא תוכל לבצע את הדבר. היא לא סמעה לנו ופיטרה טני
מורים אלה והזמינה טני מורים אחרים. לאחר שהיא הזמינה את
טני המורים האחרים תכרז מרכז המורים-טביתתה ודרש להחזיר את המורים
שפיטרה והיא היתה צריכה לפטר את טני המורים החוזרים ולהחזיר את
הקודמים. בין טני המורים שפיטרה קטנה מורה אחת שהיא פסולה בהחלט
והיו צריכים להחזירה. אבל אם יקפידו עתה על הזמנים והמועדים
יזכרו לפטר את טני המורים האלה ולהביא אחרים במקומם.

ט. ווינר על דברי ווי עיריית רמלה:

היגור ט. פרטיין:

כאטר אני דיברתי על אי-סיפוק בעבודת
המורה, הרי הוא צריך לנבוע ממקומות
כמו רמלה. דברים כאלה קורים בכל ערי העולים ואפילו בכל הפרברים,
ובעיקר, אם לאחר 8 שנים, לאחר כל המבק והמאמנים שמטקיעים אין
מגיעים לטיפור ומצב הנה, עליו להראות את הדברים כמו טהם, החיבו
יכולים להגיע לתוצאות חודות אילו היה לנו מוח אדם גדול יותר, אילו
היה גוצרת זעת ציבור - אפשר היה לטבות את הדברים האלה. אבל כאשר
אנו עומדים בפני קיר אטוח ואפילו יכולים לטבות את הדברים לכתורה
מפני טאיננו יכולים לעדעז את ההזמה הזו שטמה הסתדרות המורים.
אזי אינני יודעת כיצד נוכל להגיע במציאותנו הקטה לטינויים, ודחי
בעיית הבעיות.

כלום אנו צריכים לבנות את התקציבים שלנו

על 30 שעות בטבוע ואלה אינן ניתנות, והזו אפשר להבין מה יוצא מכל
בתי-הספר הללו. אנו כולנו מזועזעים ממה טקרה בכפר קאסם. אבל מה
טמתחיל ברמלה נגמר בכפר קאסם. אין לי כל ספק שאנו יכולים להתפאר
ברשת החינוך שלנו. המקימה יותר-ויותר בתי-ספר, אבל מה אנו
עושים לעצם הענין ולחינוכם של הילדים האלה. אנו יכולים לטבור את
הקיר הזה, כי בנטנו הדבר.

11.12.1956

חדיון על דברי ראט

עיריית רמלה.

חיואר ט. פרטיץ:

מוכרחת להיות חוקה שתאמר, כי בזמן בנין המדינה, בזמן קיבוץ גלויות בדרסת עבודה כזו וכזו. דבר זה נעשה בכל הארצות המתקנות. ישנן ארצות בהן המורים נותנים 36 שעות בשבוע, מדוע אנו איננו יכולים להגיע לענין זה? אבל כאשר תהיה לנו חוקה כזו והכנסת תחייב את קיומה - אפטר יהיה להגיע לדברים אלה. דיברנו על כך בימי חטר טזר וכימי חטר דינור והענין איננו זז. הציעת השעה להזיז את הדברים.

י. סריד:

אני רוצה להסליט את דברי כתובה לדברי ראט עיריית רמלה. נזכרתי, כי בשנת תשט"ז נעשה בסיון מעניין במחוז המרכז על-ידי מפקח המחוז טרצה לבדוק שיטת פיקוח מיוחדת במינה: במקום שיסע מפקח אחד לרמלה, חרי הוא הוציא את כל המפקחים לכל סוגי מוסדות החינוך שיראו מה המצב שם ויגישו לו דין-וחטבון לא על בית-ספר פלוני או אלמוני, אלא סקירה על מערכת החינוך ברמלה. כל צורת המפקחים היה מועסק בכך והם הגישו לו דין-וחטבונות. דין-וחטבון זה על מערכת החינוך ברמלה נדפס בחודש אדר תשט"ז ואפטר יהיה לקבל אותו.

דין-וחטבון זה מולל גני-ילדים, בתי-ספר יסודיים, חינוך מטלים, בתי-ספר לנערים עובדים, בתי-ספר מקצועיים טל אורט, חינוך תיכון ומסקנות. ישנו פרק מערכים חינוכיים וטט נאמר, "הכינוי 'ישוב עולים' הניתן לעיר רמלה, איננו הולך כבר חלק ניכר של האוכלוסיה הנכחדה, כמסודות החינוך היסודיים, מחוז גדול של תלמידי כיתה א' הנם ילידי הארץ ורובם של תלמידי ב-ד התחנכו בשעתו בגן ילדים במדינת ישראל. בכיתות הגבוהות יותר יושבים עדיין ילדים עולים. בתי-הספר במרכז העיר קולטים ילדים בני המעברות ובני המושבים מן הסביבה הקרובה. קליטתם עלתה יפה.

תרומת בית-הספר היסודי ברמלה למיזוג הגלויות היא גדולה. כמעט כל העדות והשבטים העבריים היושבים בו. בחברת הילדים, בחוגים ובטועדון בית-הספר באים הילדים לידי שיתוף פעולה, תוך כדי חרגון פעולות טובות וביצוען. ילדי הכיתות ד-ה במעברה ג' לורפו הטבה לבית-הספר המסלכתי ד' בו לומדים ילדי הישוב הוותיק בעיר. המטופלים והטועדון מאגדים את ילדי כל הכיתות לחבורה אחת.

רמת הלוטדים בבתי-הספר המסלכתי א' ו-ב', ובחלק של ד' ומסלכתי-דתי מטביעה רצון. בבית-הספר המסלכתי ג' עלתה הרבה תודות לחמירות הפורים לעבודתם. בבית-הספר המסלכתי ה' יש עדיין להשקיע הממצינו כדי לספק את המצב אם כי ניכרת התקדמות בה בטופס זה. בכיתות שעברו ממעברה ג' לבית-הספר המסלכתי ד' יש פיגור-מה במקצועות ספויים. רמת הלימודים בסניף של בית-הספר המסלכתי-דתי במעברה ג' אינה מטביעה רצון.

המורים בכל המוסדות משתדלים במיטב יכולתם לבצע את תכנית הלימודים החדשה. סבחי הישגים שניחנו בבתי-ספר אחדים טעידים על ההצלחה בטוח זה.

ברוב בתי-הספר מתחיל יום הלימודים במיסדר בוקר, בו משתתפים הכיתות ג-ח. המיטדרים כוללים התעמלות כללית, קריאה שתוך התנ"ך, הודעות הוועדות, שירה באיבור וכ"ו. בבתי-הספר המסלכתי-דתי מקיימים תפילת בוקר באיבור. יסודות באים לכפריית בית-הספר הונחו בבית-הספר המסלכתי ב', ג', ד' ומסלכתי-דתי. רוב המטפריים במקביל הגלי-הספר "יהודה המכבי" בתל-אביב שמיטץ את בתי-הספר הנ"ל.

11.12.1956

הדיון על דברי ראש
עיריית רמלה.

י. טריד:

עמה אני עובר לסיכום על הגנים: הכיתות ברובן מסודרות בצורה אסטטית. הסדר והנקיון מביחים את הדעת. שטחי היצירה הם על רמה נאותה ופעילות הילדים פרובה. היוחסים בין הילדים לבין עצמם ובינם לבין הגננות הנם תקינים. תוכן העבודה הותאם בסידה מספקת לסביבתם הקרובה של הילדים. רק בשתי כיתות גן ניתנים סיעורים שעתיים לסוסיקה. כלים לתזמורת נמצאים ברוב הכיתות. השירה בכיתות רבות מטביעה רצון, באחדות היא עדיין על רמה נמוכה. תשומת לב בלתי מספקת מוקדשת לחינוך הגופני. המצב ההיגייני הרפואי מטביע רצון. בזמן האחרון הונהג טיפול רפואי בגני הילדים. הקשר בין הגננות לבין ההורים הולך נערבות ואספות הורים ולעיתים אף מבקרות הגננות בבתי-הילדים. במיוחד יש לציין לשבח את המצב בסטח זה שתי המעברות.

לצערנו, יש לציין, כי המצב החינוכי בכיתת הגן הסוכר איננו על רמה נאותה.

מבנים, ציוד וטיפול: מדטיביסטראטיבי - 6 כיתות סמלכיות נמצאות במבנים נטוסיים שהוכסרו לשיכון בסביל גני ילדים ומתאימים לפטרם. 4 כיתות סמלכיות שוכנו בצריפל עץ, שאף הם מביחים את הדעת. המבנה של גן הילדים הסוכר הנו תקין. 2 כיתות סמלכיות שוכנו בבנין בית-הספר הסמלכתי בנוו-לוד ו-2 כיתות סמלכיות-דתיות במבנה של בית-הספר הסמלכתי-דתי "סיני". השותפות מבחינת הדיוור בין גן-הילדים לבין בית-הספר היסודי איננה רצויה ויש לעשות הכל, כדי למצוא ל-4 הכיתות דיוור נפרד על-ידי הקמת בנינים נוספים. במיוחד יש לתכנן את הוצאתו של הגן הסמלכתי-דתי מכותלי בית-הספר.

הריהוט בדרך כלל נמצא טוב וכמותו מספקת. הציוד הפדגוגי סלא וטוב, פרט לכיתת הגן הסוכר חצרות הגנים סגודרות. ברוב הגנים גינות ועצי נוי. בכל הכיתות ניתנת ארוחת עטר אחידה ובגנים של ארגון אסחות עובדות ובגן הסוכר - אף ארוחת צהרים.

11.12.1956

הדיון על דברי ראש

עיריית רמלה.

י. סריד:

כאשר שמעתי כאן את ראש עיריית רמלה וסגנו נראו הם בעיני כתמוהים. לא הבינתי בדיוק מה הם רוצים. אולם לאחר 3-5 משפטים הבינתי מה הם רוצים. משום-מה הם חושבים שוועדת החינוך והתרבות של הכנסת מחלקת תקציבים ויכולה לתת הוראות למטרד האוצר או למטרד החינוך והתרבות להוסיף להם סכום כזה או אחר. לאחר שראש העיר יטב בוועדת הטירותים הציבוריים ובוועדת הפנים הוא החליט לנסות ולטבת גם בוועדת החינוך והתרבות. בלי ספק יטלו תביעות כספיות, אשר לו יכולנו לטפח אותן היה זה טוב. אבל כיון שאיננו יכולים לטפח אותן, הרי הוא החל להגזים.

ברמלה קיימת מערכת חינוך, אשר בוודאי יטב לה ליקויים. אבל אני בטוח שאם תבוא בדיקת מערכת החינוך בתל-אביב או בחיפה היא לא תהיה טובה מזו שהיתה כאן. גם אם יאמר טפה וסם יטנם ליקויים. כאשר אני בא לסכם את דברי ראש העיר, הרי הוא דיבר על כך שברמלה ישנו נוצר המטחן בטט בטט ויש בוודאי גם נוצר מטוטט. אינני יודע בדיוק מהו האחוז. אבל דבר זה הוא אופייני לא רק לרמלה. לצערנו הרב, דבר זה אופייני למקומות רבים. על הנטירה הוא אמר דברים שאין להם כל שחר וכל יסוד. הוא הביא מספר וכאשר סאלוהו בקטר למספר זה הוא מיד הפריך אותו; ולצורך ההוכחה שיטנה נטירה הוא היטווה את מספר התלמידים בכיתה א' לאלה שבכיתה ה'. אבל אין זה יכול לטמש הוכחה לנטירה. נכון הדבר שברמלה ישנו נוצר עזוב וזוהי בעיה טעריכה להטרידנו ואת המדינה כולה.

יטנה בעיה נוטפת ברמלה: בעיית דיור בתי-הספר. מצב דיור בתי-הספר עם אינו מסביע רצון. אבל כבר אמרתי קודם לכן, כי בנידון זה העירייה היא נטולת כל יזמה. היא מחכה שאנו נבנה לה בניינים במלוא הכסף שלנו מבלי לגלות יזמה מצידה. אנו ניגשים עתה להקים טבי בניינים. אנו אפילו המבצעים טם ונהיה הבונים. העובדות האחרות טעיריית רמלה מביאה טהיא מוציאה 190,000 לטי להודט - דבר זה היה קצת מוקטה בעיני. כאשר טאלתיו אם הוא כולל כאן את כל ההקצבות טהוא מקבל מאחרים, הוא הטיב טכך. אולם אני עכטי חטבון מהי הטתפותנו בבתי-הספר ברמלה לאחר טהם כיום אינט מוחזקים, אזי בטנת הכטטים הנוכחית 1956/7 הטתפתנו בהוזקת בתי-הספר - הטברנו את החזקתם מראטית טנת תטיחז - עד ספטמבר טנה זו מתקציבנו לטירותים בלבד טך של 6,557 לטי; עם הציווד והרטיהוט טסיפקנו מהמחסן אנו מעריכים טהטכום יגיע ל-14,000 לטי. בטנת תטטחז קיבלה עיריית רמלה 1000 לטי להוראת החקלאות - 500 לטי מתקציבנו וידוע לנו טקיבלה עוד 500 לטי מתקציב אחר. בטנת תטיחח יטנה הצעה להקים כיתה טרום-מקצועית חקלאית.

בטנת תטטחז הוקמה כיתה טרום-מקצועית למלאכה נוסף על הכיתה הטרום-מקצועית המקבלת את טיעורי המלאכה באורטו. בציודה של הכיתה האחת הטקצנו למעלה מ-6000 לטי.

חוגי תלמוד - מטרד החינוך והתרבות מוציא 600 לטי לטנח ברמלה - דבר זה כלול בתקציב העירייה - להקמת חוגים לתלמוד לילדי בתי-הספר היטודיים הממלכתיים-דתיים.

הזנת ילדים - ברמלה אוכלים 950 ילדים. אנו מטתפים לכל ילד ב-3 לטי לחודט. ההזנה ברמלה עולה בערך 4,200 לטי. תהפרט טל 1,200 לטי מוטל בחלקו הגדול על ההורים. אנו מעריכים את הטתפות העירייה ב-600 פרוטה לילד בחודט ל-10 חודטי לימוד. הטתפות המטלה בהזנה היתה בערך כ-30,000 לטי, כי יט טם גם הזנת תינוקות.

קייטנות - אין לי כאן טכום המוקצב. אבל קייטנו ברמלה קיינה גדולה מאד וכמוכן טההקצבה שלנו היתה ציכרת וגדולה.

י. סריד:

תקציב הפיתוח - במסך כל השנים הללו נתנו לרמלה סכומי כסף די גדולים מדי שנה בשנה. נתנו לה סך של 25,000 לאי שהוא סכום מכובד למדי והיא חסדיעה את כל הכסף בבית-ספר אחד עד אשר החלטנו לרמלה לא תבנה יותר בתי-ספר אלא אנו עצמנו נבנה. עתה מתכנן המשרד הקמת שני בנייני בתי-ספר: יסנו בנין מנדטורי שצריך לספץ אותו וזה יעלה כ-70,000 - 60,000 לאי וכן הקמת בית-ספר ממלכתי-דתי. ברגע שנקים את שני בתי-הספר הללו ואני מקווה שזה יהיה לקראת שנת הלימודים תשי"ח נחסל כמעט את כל בתי-הספר במעברות, אולי נטאיר במעברות את כיתות א-ב. אבל את רובן המכריע של הכיתות נעביר לעיר.

החינוך התיכון - אנו מסתתפים ברמלה בבית-הספר המשותף לרמלה וללוד בסך של 190 לאי לכיתה ל-5 כיתות. כן נתנו הקצבה מיוחדת הניתנת לבתי-ספר תיכוניים בערי עולים בסך של 2000 לאי. מהחלקה לחינוך תיכון נתנו סטיפנדיות ל-40 תלמיד לפי 120 לאי חסדיפנדיה לשנה. מהקרן המשותפת לנו ולטוכנות נתנו סטיפנדיות ל-50 תלמיד לפי 120 לאי חסדיפנדיה. מקרן ההנחות בטכר לימוד - מאותם 250,000 לאי - המליץ מנהל בית-הספר על 80 תלמיד. כאן היחידה היא מ-40 עד 100 לאי. אבל אין כאן עדיין החלטה סופית, אם כי התצעה היא לתת עד 4000 לאי ל-5 הכיתות. כלומר, אנו הוצאנו רק להחזקה סך של 18,470 לאי.

כיתה פדגוגית - פתחנו השנה ברמלה כיתה פדגוגית ליד בית-הספר התיכון. זוהי כיתה שצריכה לסמס יסוד לסמינר ואחר-כך כעבור שנה, שנתיים או שלוש שנים נראה אם יתפתח סמינר במקום, או שהילדים יעברו לסמינר בתל-אביב. בכיתה זו מבקרים 46 תלמידים, אשר 38 מהם מקבלים סטיפנדיות קרוב ל-120 לאי כל סטיפנדיה. בסך הכל 4,220 לאי.

החינוך המטלים - מנהל מחלקת לטכת הנוער כותב לי, כי הלטכה מסתתפת בסך של 250 לאי לחודש כתמיכה בפעולות הנוער הטונות. כמו-כן מסתתפת הלטכה בסך של 50 לאי לחודש להחזקת לטכת הנוער המקומית ברמלה - אנו שלחנו פקיד בחצי מטרה ומטלמים לו 50 לאי לחודש. בסך הכל אנו מסתתפים ב-300 לאי לחודש.

נוסף לכך הפעילה לטכת הנוער גורמים ציבוריים המסתתפים אף הם בסכומים ניכרים: ויצהו ב-220 לאי לחודש, ארגון אמהות עובדות - 215 לאי לחודש, הסתדרות נשים מזרחי - 100 לאי לחודש. ההסתפות מגורמי חוץ מסתכמת איפוא בסך של 535 לאי לחודש לעומת 150 לאי לחודש בקרוב לכל המפעלים - הסתתפות העירייה.

רסימת הפעולות - ברמלה נעשות הפעולות הבאות בקרב תלמידי בתי-הספר: מועדון ליד בית-הספר הממלכתי א', ב', ג' ו-ה' ומועדון ליד בית-הספר הממלכתי-דתי. במסך השנה נערכו על-ידי הלטכה קורסים להכשרת מדריכים ברמלה ובסביבתה.

גם מנהל לטכת הנוער כותב על חוסר יזמה מקומית. הרוטם שלהם וזה גם הרוטם של כל המפקחים במקום הוא לרמלה מחכה. כאשר אנו אומרים לרמלה שעליה לעשות משהו, אזי העירייה עושה זאת וזולחת לנו את החשבון. אולם כאשר ביקר לראשונה בארץ צ'רלס וייסמן בשנת 1952 וחביע רצונו להקים על חשבוננו מרכז נוער, הוא פנה אלינו ולטכת הנוער הצביעה על רמלה בתורת עיר עולים כראויה למפעל זה. גברת רחל טורץ שטיפלה בדבר, ניסתה פעמים אין ספור לעניין את ראט עיריית רמלה בפרויקט הזה. אולם ללא הועיל, נוכח אדיטותם של ראט העיר וחברו עובדיו בעירייה, לא היתה לנו ברירה אלא לפנות בהצעה למר דוד טוביהו ראט עיריית באר-טבע. כיום פועלים בבאר-טבע לא רק מרכז הנוער על שם צ'רלס וייסמן, אלא גם

11.12.1956

חדיון על דברי ראש עיריית
רמלה.

י. טרידן

המרכז שנבנה על-ידי חברת אעמידרא ונעטות חכנות להקמת מרכז נוער
שליטי מכספי אחרון לעזרת יהודית באנגליהא ביזמת הגברת פרטיץ.

מנהל לסכת הנוער מציין לזכותו של מר
מלמד טגילה יזמה בהקמת מגרטי מסחקים.

פעולות המחלקה להנחלת הלטון - מנהל
המחלקה להנחלת הלטון כותב, כי בשנת תשט"ז התקיימו 25 כיתות של
אולפניות לעברית, 90 שעות לימוד בטבוע. למדו 268 איש.
המטרד השתתף ב-70% ממטכורת המורים. נוסף לזה התקיימו 9 כיתות
להשכלת יטוד למבוגרים על-ידי מועצת פועלי רמלה - 45 שעות לימוד-
133 לומדים. השתתפות המטרד הגיעה ל-60% ממטכורת המורים.

בשנת הלימודים תשי"ז מתקיימות 15 כיתות
אולפניות לעברית, 50 שעות לימוד בטבוע, 210 לומדים. ההשתתפות
שלנו הגיעה ל-70% ממטכורת המורים.

כמו-כן אנו מסתתפים הטנה ב-70% ממטכורתו
של רכז להנחלת הלטון מטעם העירייה, בשיעור של מחצית מטרה. יט
עדיין לבדוק מהי השתתפות גורמי חוץ בכל הפעולות הללו.

אני רוצה לסכם את דברי ולומר את אשר
אמרתי כבר קודם לכן שהמצב ברמלה אינו טובה מזה שבארץ כולה. ישנה
התקדמות עצומה ברמלה, ובעיקר, זה שמכיר אותה מתרגע הראשון יכול
לראות שיטתם של בתי-ספר לתפארת מבחינת העבודה החינוכית הנעשית שם.
ישנם שם גם בתי-ספר פחות מסודרים. כן קיימת שם שאלת הדיור
ואנו מקווים שנציעה קדימה. ישנו שם נוער עזוב ועוד בעיות שצריכות
להעטיק אותנו, אבל הן קיימות לא רק ברמלה. לכן אינני יודע לשט מה
הוא בא לכאן.

היוזר ט. פרטיץ:
אני הייתי מציעה למטרד לכתוב לראש עיריית
רמלה ולהעמידו על כך שכזו וכזו היא
המציאות וכיצד אפשר ליישבה עם הדברים שנאמרו בוועדה. אולם, מחצד
האחר - הוא דיבר על ילדי המיסיון ועל הווי החיים ברמלה - זהו
דבר מסוכן ואנו צריכים לעשות משהו בעניין זה.

ד. נצר:
מאחר שקיבלנו הזמנה לראות את הסרטים של
מינהל ההטברה, אני מציעה טאנו נסיים
עתה את הישיבה ונכנס לדיון בטבוע הבא.

היוזר ט. פרטיץ:
נדמה לי שאפשר לקבל את ההצעה הזו של חברת-
הכנסת נצר. נוסף לכך עלינו לקיים סיור
בכיתות הטרומ-מקצועיות וברשותכם אזמין לסיור זה את הגברת רחל
ינאית המעוניינת בכיתות אלה, אולם עלינו לשמוע את הצעת המטרד.

י. טרידן:
אנו מציעים, כי הסיור ייערך בראשית חודש
ינואר, כי רוב מורי הכיתות הללו היו
מגוייטים ורק עתה הם חוזרים לעבודתם.